

Семінар 2

Підготував

Студент 3 курсу

Спеціальності “Маркетинг”

Поплавський Даниїл Вадимович

План

1. Мультиплікатор: сутність, причини виникнення і наслідки для економіки. Зв'язок мультиплікатора з інвестиціями та ефект інвестиційного мультиплікатора. Гранична схильність до заощадження та її зв'язок з інвестуванням.

2. Ринок цінних паперів: особливості формування, моделі, структура та перспективи розвитку в Україні.

3. Характеристика та структура основних видів цінних паперів

4. Первинний та вторинний ринки цінних паперів: проблеми функціонування в Україні

МУЛЬТИПЛІКАТОР: СУТНІСТЬ, ПРИЧИННИ ВИНИКНЕННЯ І НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ

Мультиплікатор – це числовий коефіцієнт, який показує залежність змін доходу від змін інвестицій.

Мультиплікатор використовується для визначення числового коефіцієнта, що показує, у скільки разів зміниться (зросте чи зменшиться) національний дохід при певній конкретній зміні (збільшенні чи зменшенні) інвестицій.

Поняття «мультиплікатор» і його принцип були вперше описані в економічній теорії англійським економістом Р. Каном в 1931 р.

Мультиплікатор автономних витрат показує, у скільки разів загальний приріст (скорочення) сукупного доходу DY перевищує початковий приріст (скорочення) автономних витрат DA . Він визначається як відношення зміни рівноважного обсягу ВВП до зміни певного компонента автономних витрат:

$$m = DY/DA.$$

Мультиплікатор відкритої економіки – у відкритій економіці доходи витікають в імпорт так само, як у заощадження. Таким чином, мультиплікатор відкритої економіки для інвестицій чи урядових видатків визначається так:

ЗВ'ЯЗОК МУЛЬТИПЛІКАТОРА З ІНВЕСТИЦІЯМИ ТА ЕФЕКТ

ІНВЕСТИЦІЙНОГО МУЛЬТИПЛІКАТОРА

□ Між приростом інвестицій і приростом національного доходу, як довів Кейнс, існує стійке співвідношення, яке він і назвав *коефіцієнтом мультиплікатора інвестицій*:

$$\Delta Y = k \Delta I$$

З наведеного рівняння Кейнс виводить величину мультиплікатора (ланцюжок математичних перетворень упускаємо), який дорівнює:

$$k = \frac{1}{MPS}$$

де **MPS** - гранична схильність до заощадження.

-
- ❑ **Мультиплікатор інвестицій** є величиною, оберненою до величини граничної схильності до заощаджень. Чим більшим буде показник MPS , тим меншим буде мультиплікатор, а чим більшим буде MPC , тим більшою буде мультиплікація інвестицій і тим вищими будуть темпи економічного зростання.
 - ❑ **Мультиплікаційний ефект** полягає в тому, що приріст національного доходу, зайнятості та споживання відбувається в більшій пропорції, ніж приріст первинних інвестицій, які через мультиплікатор продукують вторинні, третинні та наступні інвестиції зі спадним ефектом. Мультиплікаційний цикл завершується тоді, коли чергові інвестиції вже не виявляють мультиплікаційного ефекту, що відбувається за ситуації повної зайнятості, коли не збільшується сукупний попит.

ГРАНИЧНА СХИЛЬНІСТЬ ДО ЗАОЩАДЖЕННЯ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНВЕСТУВАННЯМ

□ **Гранична схильність до заощадження (MPS)** – величина додаткового заощадження (ΔS), яке виникає із додаткової гривні використовуваного доходу (ΔY):

$$MPS = \frac{\Delta S}{\Delta Y}$$

Основоположником теорії споживання є Дж. Кейнс. Основні положення теорії споживання Кейнса:

- значення граничної схильності до споживання більше нуля і менше одиниці;
- співвідношення споживання до доходу (APC) зменшується з ростом доходу;
- головним чинником, що визначає споживання, є дохід.

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ, МОДЕЛІ, СТРУКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.

Моделі(американська та німецька) :

- США
- Німеччина
- Висока частка акціонерного капіталу (облігації та акції на ринку відносяться як 4:3)
- Низька частка акціонерного капіталу, висока частка фінансування за рахунок випуску облігаційних позик (облігації відносяться до акцій як 10:1)
- Велика частка інвестиційних фондів та інших колективних інвесторів
- Невелика частка інвестиційних фондів
- Значна частка комерційних паперів
- Незначна частка комерційних паперів
- Дефіцит бюджету фінансується тільки шляхом випуску цінних паперів
- Поряд із випуском державних цінних паперів існує традиція прямого кредитування на покриття дефіциту
- Невелика частка прямого банківського кредиту (25-30 %) у фінансуванні господарства
- Значна частка прямого банківського кредиту (50-60 %) у фінансуванні народного господарства
- Низька частка банків у статутних фондах промислових підприємств
- Висока чи порівняно висока частка участі банків у статутних фондах промислових підприємств; різноманітні форми асоціацій банків та підприємств
- На ринку цінних паперів переважають небанківські інвестиційні інститути, частка банків у фінансових інститутах знижується
- На ринку цінних паперів переважає вплив банків, частка банків у фінансових активах стабільна

СТРУКТУРА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Залежно від стадії обігу цінних паперів розрізняють первинний та вторинний ринок.

Первинний ринок цінних паперів – це ринок, на якому розміщуються вперше випущені (емітовані) цінні папери, відбувається мобілізація капіталів корпораціями, товариствами, підприємствами і запозичення коштів ними та державою. Розміщення цінних паперів на ринку може здійснюватися:

- 1) безпосередньо їх емітентом;
- 2) через посередників;
- 3) на аукціонах.

Емітент укладає угоду з інвестиційним дилером на розміщення цінних паперів нового випуску. Спочатку дилер здійснює старанний аналіз передбачуваного випуску з точки зору прибутковості. Відносини між емітентом та дилером можуть будуватися по-різному. Дилер може виступити в ролі покупця цінних паперів з метою їх подальшого перепродажу. Така купівля цінних паперів називається передплатою (андерайтінгом), а сам дилер – передплатником (андерайтером). Іноді дилер бере у емітента опціон, тобто право купити випуск. Таке право він реалізує, якщо тільки знайде покупців. Дилер може виступати у ролі агента емітента – брокера. У цьому випадку він бере цінні папери на комісію та намагається по можливості продати їх.

-
- **Вторинний ринок цінних паперів** – це ринок, де продаються та купуються раніше випущені цінні папери, відбувається зміна їх власників. З точки зору організації вторинний ринок поділяється на позабіржовий (вуличний) та біржовий. Історично позабіржовий ринок передує біржовому. У країнах з ринковою економікою біржі природно виростили із вуличного ринку в міру того, як збільшувалися масштаби фондових операцій, множилися емітенти цінних паперів, вдосконалювалася техніка брокерської справи

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

- Цілеспрямоване формування інфраструктури фондового ринку України можливе за умови централізованого вкладення засобів та організаційних зусиль у створення інтегрованої системи, яка б забезпечила систему електронної біржової торгівлі, систему реєстрації і перереєстрації прав власності.
- Серйозним недоліком вітчизняного фондового ринку є недосконала структура перереєстрації прав власності. Здійснення купівлі-продажу акцій повинно опосередковуватися електронною комунікаційною мережею, яка б забезпечувала швидкий доступ до реєстру. Необхідно встановити недорогу оплату послуг за перереєстрацію прав
- власності, створювати надійні об'єднання реєстраторів та депозитаріїв. Прозорість, надійність та доступність механізму зберігання та переходу прав власності має зробити український ринок цінних паперів більш привабливим для інвесторів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ВИДІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Основними критеріями класифікації видів цінних паперів є:

- умови одержання та погашення капіталу;
- надання прав інвесторам та емітентам;
- умови обігу цінних паперів.

-
- З використанням пайових цінних паперів здійснюються:
 - – залучення капіталу;
 - – забезпечення переходу власності на капітал від одних інвесторів до інших;
 - – забезпечення перетікання капіталу (в різні галузі, території, між державами);
 - – проведення контролю за діяльністю акціонерного товариства;
 - – одержання доходів (дивідендів, приросту капіталу);
 - – проведення реорганізації підприємств.
 - Основні права, яких набувають після придбання пайових цінних паперів, – це права на:
 - – участь в управлінні справами емітента;
 - – одержання дивідендів;
 - – перепродаж своєї частки;
 - – участь в розподілі майна у разі ліквідації емітента.

До пайових цінних паперів належать акції та інвестиційні сертифікати. Акція – це цінний папір, що є свідченням вкладів інвестора до статутного капіталу акціонерного товариства, на основі чого він одержує права, передбачені установчими документами. Інвестиційний сертифікат відображає частку активів його власника в капіталі інституту спільного інвестування.

Боргові цінні папери використовуються з метою забезпечення залучення капіталу на умовах позики. Умовами їх емісії є чітке визначення термінів обігу, обов'язковість погашення та платність за користування залученими активами.

Боргові цінні папери – це цінні папери, які засвідчують відносини позики. Вони передбачають, що емітент має зобов'язання сплатити їх власнику в установленій термін номінальну вартість цінного папера та виплатити дохід чи надати інші майнові права. Боргові цінні папери надають інвестору право участі не у власному капіталі, а в залученні активів за умов боргу. Вони відрізняються від пайових цінних паперів порядком погашення, обігом, виплатою доходів та іншими ознаками. В Україні до боргових цінних паперів належать:

- облігації (державні, місцевих позик, підприємств);
- казначейські зобов'язання України;
- ощадні (депозитні) сертифікати;
- векселі.

ПЕРВИННИЙ ТА ВТОРИННИЙ РИНКИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ: ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ

- ▣ **Первинний ринок цінних паперів** — це ринок, що обслуговує випуск (емісію) і первинне розміщення цінних паперів. На такому ринку учасниками завжди виступають емітенти та інвестори. Ринкова взаємодія між ними може бути безпосередньою або здійснюватися через брокерів і дилерів. Одне з найважливіших завдань первинного ринку полягає у тому, щоб звести до мінімуму ризик інвестора. На це спрямовані державні законодавчі й нормативні акти, що регулюють діяльність ринку, вимоги щодо оприлюднення інформації про емітента, підготовки проспекту емісії, реєстрації цінних паперів та відповідних даних у фінансових органах тощо. Первинні ринки є тимчасовими ринками і здебільшого — небіржовими. Доходи від продажу належать емітентові.

□ **Вторинний ринок** є ринком, де відбувається купівля-продаж раніше випущених цінних паперів. Головною метою вторинного ринку є забезпечення ліквідності цінності паперів, тобто створення умов для найширшої торгівлі ними. Це, своєю чергою, надає можливості власникові цінних паперів реалізувати їх у найстисліший термін за незначних варіацій курсів та невисоких витрат на реалізацію. Дохід від продажу цінних паперів на цьому ринку належить не емітентові, як це має місце на первинному ринку, а власникам (інвесторам або дилерам), які виступають на вторинному ринку у ролі продавців.

Вторинний ринок слугує невід'ємною складовою будь-якого розвиненого ринку цінних паперів. Потрібно, втім, пам'ятати, що ощадні сертифікати, іменні акції, продані працівникам закритого акціонерного товариства, не обертаються на вторинному ринку.

□ Дякую за увагу!